

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cene mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 20 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Ali bomo še krščansko ljudstvo...?

Prav, kakor pri nas, se morajo boriti na Bavarskem za versko šolo. Ondotni škofje so razposlali ljudstvu resen oklic, ki ga tu priobčujemo radi tega, ker njega vsebina izpričuje isto odločnost ondotnih nadpastirjev in poštenega katoliškega ljudstva, kakršno so pokazali tudi jugoslovanski škofje in jo opažamo tudi pri zavednih naših katoliških moških in mladeničih. Nevarnost je ista pri nas, kot na Bavarskem.

Tako-le pišejo bavarski škofje:

»Dragi verniki! Vaši škofje se obračajo do vas v globokoresni uri. Naša katoliška verska šola je v smrtni nevarnosti! Njeni sovražniki zahtevajo državno postavbo, po kateri bi se morala na vsakem kraju ustanoviti takozvana »simultanec t. j. skupna, mešana šola za vse otroke, če so katoliški ali ne, če so krščanski ali židovski, če so verni ali brez veroizpovedi, ali pa morda celo veri sovražni. Na take šole bi vi, katol. starši, ne imeli nobene pravice, zahtevati katoliške učitelje; še krščanskih učiteljev bi ne mogli zahtevati zanje. Vsak učitelj, naj je žid, svobodomislec, ali brez vere, je dopuščen na take šole; z vsakim bi morali biti zadovoljni, naj bo katerekoli vere; vsak bi smel »vzgojevat« vaše katoliške otroke. V šolah, ki jih hočejo vpeljati, bi se (razen pri krščanskem nauku — za krščanske otroke) pri drugih predmetih ne smela izpregovoriti nobena gorka beseda ne o ljubem Bogu in o božjem Zveličarju; noben berilni sestavek bi ne bil dovoljen, ki bi v sreih otrok utrjeval vero ali krepil ljubezen do Jezusa; pred poukom in po pouku bi se ne smelo moliti; v taki šoli bi ne trpeli po novem zakonu ne križa ne svetih podob. Šola bi se potem nič ne brigala, ali gredo otroci v cerkev, ali ne; ali prejemajo zakramente, ali ne. Sveti časi in cerkveni prazniki bi šli mimo, ne da bi se otrokom kaj povedalo o tem pri pouku. v šoli.

Kakšna bo taka vzgoja, ki ne pozna Boga, ki ne potrebuje Zveličarja, ki gre svojo pot brez brige za Cerkev?

Kakšna bo mladina, ki dorašča brez milosti in brez moči svete vere, brez lju-

bezni in brez strahu božjega. Nevarnosti za vero in pravost, za čistost in nepokvarjenost mladine so itak prevelike. Na tisoče otrok bo zapadlo že v mladostnih letih zapeljivanju in skušnjavam. Velik del mladine je že zdaj brez varstva in podivjanosti vdan. Nepokvarjeni otroci so v stalni nevarnosti, da jih izprienci ne izpridijo. Ne manjka se staršev, ki zanemarjajo dolžnosti do otrok, pa jim dajejo najslabše zgleda. Ako odpade še v šoli ves verski vpliv, ako se vest tu ne bo kar nič več ostrila, če ne bo padel noben žarek milosti božje in božjega razsvetljenja več v otroško dušo, koliko podivjanosti bo šele potem! Strašno je, na te zle posledice samo misliti!

Dragi verniki! Ali naj bo konec krščanskega ljudstva med nami? ... Celo v svetišču vaše vesti hočejo posegati! Predlagalo se je, naj bi ljudstvo z glasovanjem odločilo, če naj se dovoli, da bi bile verske šole vsaj enakopravne s skupno šolo. Toda protivniki verske šole še tega ne dovoljujejo, marveč hočejo s silo vladati nad ljudstvom. Pravijo: Verska šola naj bo samo izjemoma dovoljena; najprej se mora povsod, tudi v najmanjši vasi, ustanoviti splošna skupna šola; le v izjemnih slučajih naj bi se poleg splošne še smela trpeti verska šola — pod pogoji, ki bi bili podobni prepovedi.

Dragi verniki! Že desetletja ni bilo za našo sveto vero in za našo mladino tako resno ure, odločilne ure, kakor je danes, ko se hoče uvesti s silo za vse, ali vsaj za večino otrok nekrščanska šola. Če k temu molčite, če ne spoznavate v tem resnem trenutku odločno in očitno svoje vero; če v teh dneh resno ne potegnete za najsvetejše pravice sv. Cerkve in vaših otrok, potem ste prepustili usodi svojo vero, svojo Cerkev, svoje otroke v najvažnejši zadevi in v najodločilnejšem vprašanju; potem ste si naložili na vest velikansko odgovornost pred Bogom! ...

Dragi verniki! Dokler je čas, hočemo vse storiti, da zavarujemo svoje svete pravice in da slovesno ugovarjamo vsaki sili in nasilju. Najprej hočemo s skupnim zbiranjem podpisov zahtevati, da se nam pusti naša katoliška šola, da je vsaj enakopravna z nekrščansko, in da se nam to postavno zagotovi. Kar nič več ne pustimo, da bi nas

trpili v tako važnem vprašanju, ali da bi se zadeva za negotovo zavlačevala. Zato vas vse pozivamo, ki ste v tej zadevi pooblaščen za glasovanje: Vpišite se v listine, ki vam jih vaši duhovni voditelji ali njih zastopniki predložijo za podpis. S tem boste zahtevali, da ostane naša verska šola nedotaknjena, ali pa da ima vsaj iste pravice kakor nekrščanska; s tem boste terjali za vaše katoliške otroke vzgojo po načelih in pravilih naše svete vere in naše krščanske morale (nравstvenosti). Komur odločna zahteva, da se ohrani naša katoliška šola, komur vzgoja naših otrok v svetli veri, komur izpolnjevanje vzgojnih dolžnosti ni več versko in vestno vprašanje, ta sploh ne pozna več ne verskih in vzgojnih vprašanj! ...

Katoliški shod v Nazarjih.

Tako veličastno savinjska dolina ni še pokazala svojega svetega navdušenja za katoliška načela kot v nedeljo 11. t. m. Osem do devet tisoč udeležencev je prihitelo iz vseh župnij obširne savinjske doline, da pokaže svojo trdno in neomajno voljo, da morajo katoliška načela prevladovati ne samo našega osebnega življenja, temveč tudi našo javnost, predvsem državno postavodajo.

Že na predvečer je množica svetlih kresov po vrhovih savinjske doline in pokanje topičev naznanjalo veličastnost drugega dne.

V nedeljo se je v Ljubiji (pred Mozirjem) kjer je stalo 10 mogočnih mlajev s pomenljivimi napisi, vršil sprejem ljudskih množic, ki so prihiteli na shod iz braslovške in škalske dekanije. Pozdravila sta udeležence župan iz Mozirja-okolica, g. Franc Strucelj in svetnik trg. zbornice Iv. Močnik. Velika množica se je pomikala skozi Mozirje proti Nazarjem k veličastni samostanski cerkvi na hribčku.

Sv. mašo na prostem je bral mil. g. prošt in kapiteljski vikar iz Maribora, dr. M. Matek, ki je tudi imel globok in lep cerkven govor.

Po službi božji je na širnem prostoru pred cerkvijo otvoril zborovanje č. g. župnik Alf. Požar z Rečice kot predsednik pripravljalega odbora ter predlagal za predsednika g. Iv. Močnika, za podpredsednika župana s Pake g. Mart. Steblovnika, za tajnika p. Mariofila Holečka.

Predsednik se je zahvalil za zaupanje ter je takoj podelil besedo g. uredniku Smodeju, ki je govoril o vplivu, ki ga morajo imeti katoliška načela v javnem življenju.

Govornik je izvajal sledeče misli: Katoliška načela, to so božji nauki in božje zapovedi, veljajo za vse in vsakoogar — veljajo v cerkvi, veljajo doma, veljajo pa tudi v javnem življenju. Tudi v politiki in gospodarstvu se je treba držati božjih zapovedi in Kristusovih nauk, sicer bo človeški rod izgubljen. Zapadna Evropa, ki je vrgla Kristusa in katoliške resnice iz javnega življenja in ki je zato zašla v svetovni pokolj, nam dovolj jasno to kaže. Sedaj se posebno francosko in angleško izobraženstvo — po bridki šoli in po tolikem trpljenju vrača nazaj h Kristusu. Mi pa si na tem zgledu lahko prihranimo to šolo. Zato se bomo odločno borili proti vsem, ki skušajo zastrupiti naše katoliško mišljenje in življenje in Slovence dovesti do odpada od Kristusa. Dezertirji Kristusove armade nečemo biti. — Zato se pa tudi politično držimo tiste stranke, ki se bojuje za to, da veljajo Kristusovi nauki tudi v javnem življenju in postavodaji.

O šolstvu je govoril narodni poslanec dr. Hohnjec, ki je s krepkimi dokazih zagovarjal pravico staršev do odločevanja v šolski vzgoji otrok. To je naravna pravica staršev, po božjem pravu ima pa tudi Cerkev besedo pri vzgoji otrok. Zato državni patent v šolstvu nasprotuje katoliškemu načelom. Kot katoličani in kot Slovenci zahtevamo torej avtonomijo šolstva, kakor bodo odločali katoliški slovenski starši. Sijajna izvajanja g. poslanca so napravila na tisočero množico globok vtis.

O mladinski organizaciji je prepričevalno in navdušeno govoril rač. nadsvetnik g. Josip Pirc. Krščanske mladinske organizacije, v prvi vrsti orlovski, so si zastavile vzvišeno naloge, da vzgajajo mladino v njeni, za vse življenje odločilni dobi s ciljem: dvigniti duha, plemeniti srce in utrjevati voljo. Temelji, na katerih se krščanska mladina vzgaja, so: Krščansko prepričanje, narodnost in družabnost.

O katoliškem časopisu je govoril g. dr. Ogrizek iz Celja, ki je v poljudnih besedah razložil dalekosežni pomen tiska, opozarjal na razdiralni upliv odkritega in prikritega protikatoliškega tiska v kulturnem, socialnem in verskovzgojnem oziru ter končal s pozivom: V katoliško družino katoliški časopis in katoliško knjigo.

Ob zaključku je narodni poslanec g. Vlad. Pušenjak povzel izvajanja predgovornikov in pozval udeležence, da vztrajajo v borbi za katoliška načela in jih v javnosti dosledno izvajajo.

Med posameznimi govori e igrala godba iz Šmihela nad Mozirjem in tako dvignila slovesnost veličastnega katoliškega shoda v Nazarjih, ki ga je predsednik shoda zaključil ob eni uri popoldne.

Samoobramba.

Iz St. Jerneja nam poročajo vendar enkrat vesel pojav. Ljudstvo je bilo prisiljeno, da je poseglo po samobrambi proti brezverskemu učiteljstvu, ki zastruplja šolsko mladino s sokolstvom. St. Jernejsko učiteljstvo po večini seveda ne vidi cerkve nikdar od znotraj, svobodomiselni so, žive radi tega tudi brez božjih in cerkvenih po-

stav. V tem duhu hočejo seveda tudi vzgajati naše katoliške otroke. Žalostno je, da moramo mi, katoliški starši, izročati svoje otroke takim ljudem v poduk in vzgojo. Predzadnjo nedeljo smo pa le pokazali, da je tudi za nas enkrat mera polna. Naši otroci so v šoli že velikokrat pokazali, da si ne dajo vsiljevati sokolske vzgoje. To pa ni bilo vseh nekaterim učiteljskim možem. Eden izmed učiteljev je celo otroke pozivljaj, naj ne poslušajo staršev, češ, če bodo kaj rekli, naj gre pri enem ušesu noter, pri drugem ven. Kaj ne, lep vzgojitelj! — Končno je to vedno izzivanje učiteljstva vzdignilo starše in so priredili protestni

shod proti takemu postopanju in izzivanju sokolskega svobodomiselnega učiteljstva. Mi pa izjavljamo, da smo na zadnjem shodu svobodomiselno učiteljstvo šele rahlo opomnili, naj pusti naše otroke s svobodomiselstvom v miru. Če tega opomina ne bodo razumeli, bomo pa že tako zaropotali, da jim bo za dalj časa zvenelo po ušesih. Mi hočemo za svoje katoliške otroke katoliško vzgojo. Starši po širni domovini, zganite se! Zastrupljajo vam otroke že v ljudskih šolah z brezverskim sokolstvom. Stopite pravočasno na dan v obrambo svojih otrok, ki so brez orožja izročeni strupu svobodomiselnega učiteljstva.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	6. junija	9. junija	12. junija
	K v	K v	K v
ameriški dolar	—	268	285
avstrijska krona	—	02	—
čehoslovaška krona	5 16	5 36	5 30
angleški funt	1216	1220	—
francoski frank	24 60	24 40	24 40
italijanska lira	13 20	14	14 30
bolgarski lev	—	—	—
carski rubel	—	—	—
grška dramma	—	—	—
nemška marka	—	95	98
rumunski lej	—	—	1 80
švicarski frank	51	53	—
poljska marka	—	—	—
mežarska krona	—	32	—

g Naše sunanje državno posojilo. V protivladnih parlamentarnih krogih vlada veliko nezadovoljstvo radi posojila, ki ga je sklenila vlada in to predvsem radi poraznih pogojev. Posojilni kurz je 86,75, to se pravi: za vsakih 100 dolarjev, ki jih podpišemo v zadolžnici, dobimo samo 86 dol. 75 centov, tako da bi v celoti dobili 26,025.000 dolarjev v denarju namesto 30 milijonov. Toda z ozirom na to, da moramo naprej plačati 8 odstotne obresti, bomo dobili le 23,625.000 dolarjev. Poleg tega je vlada sklenila, da uporabi 16 milijonov dolarjev za tekoče potrebe, ostanek pa se bo porabil za zgradbo železnic.

Dne 6. t. m. pa je stopil v vprašanje posojila nov položaj. Ameriški poslanik je obiskal finančnega ministra Kumanudija in zahteval od njega, da se iz tega posojila poravnava Ameriki dolg za nabavo petroleja. Iz dejstva, da je vlada podpisala posojilo tako sramotnih pogojev, smatrajo parlamentarni krogi, da so pri posojilu udeležene predvsem izvestne vladne politične stranke, ne pa država. Vlada je že tudi določila parlamentu njegovo končnoveljavo besedo glede posojila: V smislu dogovora dobi namreč takoj po podpisu pogodbe, 23,625.000 dolarjev, ako pa parlament posojilo odkloni, mora vlada vrniti 30 milijonov dolarjev. Tako bo parlament prisiljen glasovati za sramotno posojilo, ali pa izgubiti dobrih 6 milijonov dolarjev oziroma poldrugo milijardo kron.

g Naš novi nikelnasti drobiž. Te dni dope iz Dunaja v Belgrad 13 vagonov našega nikelnatega drobiža po 20 para. Denar je napravljen v neki dunajski livarni denarja in stane državo 30 odstotkov vrednosti, ki jo nosi na sebi. Oblika je stara; samo mesto: »Kraljevina Srba« stoji »Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca«.

g Kovane krone so prišle s 1. junijem v promet na Čehoslovaškem.

CENE.

g Padanje cen mrve v Sloveniji. Na zadnjem sejmu za mrvo v Mariboru je padla cena prvovrstni mrvi, katera je poprej neprestano rastla. Vzrok padca cene je bil, ker niso na sejmu prišli tuzemski izvozniki, a kmetje so se žurili s prodajo.

g Žitni trg. Pretekli teden se cene žitu niso veliko spremenile, čeprav prihajajo iz raznih delov države poročila o suši. Pšenica kakor tudi druga žita kažejo dobro, samo oves je precej slab. Poročila iz Amerike so precej neugodna, vsled česar je nastal v Ameriki preokret cen. Cene žitu v Ameriki so se utrdile in poskočile. Če je to samo špekulacija ali pa je v resnici tako slabo stanje žetve, bo to pokazala bližnja bodočnost. — Položaj na našem žitnem trgu je ostal v preteklem tednu nespremenjen: cene žitu so se utrdile. Posebno veliko je povpraševanje po koruzi. Izvoza iz države ni, ker Avstr. vsled nizke vrednosti svojega denarja ne more plačati tako visokih cen. Cene žitu so glasom poročila novosadske borze: Pšenica bačka oziroma sremeska (78 k) 1660 K, ječmen bački (63 do 64 k) 1200 K, oves bački oziroma sremeski 1200 K, koruza 1300 K, moka št. 0 2300 K.

ZIVINA.

g Nakup solčavskih ovac. Štajerska deželna vlada v Gradcu je povprašala, pod kakšnim pogojem bi se ji dovolil nakup nekaj stotin solčavskih ovac za pleme. En dokaz več, da naše domače blago ni najslabše. Omeniti je pa treba, da so ovčerejci vsled silnega pomanjkanja krme svoje trope na jesen močno razredčili in da so preostale živali vsled stradanja trenutno v slabem stanju. Zato bo nakup mogoč šele na jesen, o čemur bodo ovčerejci pravočasno obveščeni.

g Kozjerejsko društvo za Slovenijo. Dne 25. maja t. l. se je v Šiški v gostilni »pri Kamniti mizi« vršil shod kozjerejcev iz Ljubljane in okolice, na katerem se je ustanovilo po soglasnem sklepu »Kozjerejsko društvo za Slovenijo«. Na tem shodu

so bila sprejeta pravila tega društva ter se je izvolil odbor, ki naj jih predloži v potrditev in vodi vse priprave za čim intenzivnejše delovanje nove organizacije. Namen društva je v prvi vrsti gojiti čisto samsko kozo in podpirati male ljudi, da si lahko nabavijo to »kravo malega človeka«.

g Na zadnjem sejmu v Mariboru so bile sledeče cene: Mladi prašiči 5 do 6 tednov komad 300 do 550 K, 7 do 9 tednov 600 do 700 K, 3 do 4 mesece 1800 do 1400 kron, 4 do 6 mesece 1500 do 1600 K, 8 do 10 mesecev 2000 do 2500 K, eno leto stari komad 3000 do 3500 K, koze po 500 do 900 kron, ovce po 400 do 500 kron.

g Živalski sejmi v Ljubljani. Dne 7. t. m. je bil dokaj dobro obiskan sejmi, akoravno v splošnem ni bila kupčija posebnost živahna. Prignalo se je: 440 konj, 87 volov, 141 krav, 16 telet in 280 prašičev za rejo. Kupčija s konji je bila slaba, ker je manjkalo vnanjih kupcev, cene še vedno visoke: količnik boljši konj je stal 30 do 40 tisoč kron, za težke so celo zahtevali 50.000 K. Goveda je padla v ceni. Prvo vrstni voli so imeli ceno do 40 K, II. vrsta 30 do 35 K, III. vrsta (krave in junčki) 27 do 30 K za kilogram žive teže. Kaj hitro so se prodali prašiči za rejo, akoravno so bile cene visoke. Po 1000 K in čez so prodajali prašičke po 6 do 8 tednov stare.

g Tedensko poročilo z živalskega trga. Na tržišču vlada mrtvilo ker so cene prekoračile svetovno senco. Ker je sedaj dovolj krme, je tudi ponudba mala. Obilna ponudba prične zopet avgusta in septembra. Zato se računa, da bodo takrat cene padle. Izvoz živine je bil malenkosten. Češkoslovaška ne uvrža več naše masti, ker dobiva ameriško mast po 16,5 čeških kron postaja Praga, dočim bi naša mast prišla na 21 Kč. Cene za kg žive vage: goveda I. 40 do 44 K, II. 32 do 36 kron, III. 22 do 28 kron od postaje Zagreb. Kupcev ni, a se cene držijo le vsled tega, ker se vsled zadostne paše nikomur ne mudi prodajati. Cene za svinje (žive teže) I. 80 do 90 K, II. 76 do 80 K, lahke I. 72 do 75 K, II. 68 do 70 K z vojvodinske ali sremake postaje. Ker se pita sedaj mnogo svinj, je pričakovati, da bo v dveh, treh mesecih velika ponudba svinj in padee cen.

ZADRUŽNISTVO.

g Skupščina I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani za prodajalno Jagunjenice pri Radečah se bo vršila dne 18. t. m. po cerkvenem opraviilu ob 11. uri. Člani se vabijo, da se skupščine v obilnem številu udeležijo.

PROMET.

g Podvojitev železniških tarif v Avstriji. S 1. ali najpozneje s 15. julijem se zvišajo železniške tarife v Avstriji za dvojno dosedanje višino.

g Zgradba železniške proge Ljutomer-Ormož. Dela na progi Ljutomer-Ormož napredujejo ter je polovica proge že trasirana.

INDUSTRIJA.

g V Kamniku sta brata Pohlin počela izdelavati kot glavni predmet vlasnice v vseh velikostih in debelostih. Postavila sta najmodernejše avtomate za izdelavo ter bosta v stanu kriti ves jugoslovanski trg. Vodstvo tega oddelka je v strokovnjaških rokah Čeha, kar jamči, da bo proizvod enakovreden inozemskemu uvozu ter se bo razpečaval pod imenom »Vesna«. V kratkem pa bosta mogla kriti tudi potrebe jugoslovanskega prebivalstva v rinčki in kljukicami za čevlje v vseh velikostih in baryah. Nadalje izdelujeta cinkasta figura

za igrače v 160 različnih velikostih. Za vse te proizvode se rabi izključno domača surovina ter je to tudi korak naprej.

g Nova tovarna za suknjo. Pogoreli Majdičev mlin v Jaršah namerava kupiti neka družba ter ga preurediti za tovarno suknja.

g Nova tovarna v Mariboru. Podjetnik Ivančič iz Gorice ustanovi v Mariboru tovarno za naramnice.

RAZNO.

g Tri nove kmetijske šole se ustanove še letos v Sloveniji, ena na Gorenjskem, ena v Prekmurju in ena srednja v Mariboru.

g Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini. Vkljub ugodnemu vremenu se stanje hmeljskih nasadov bistveno ni spremenilo in se še vedno lahko označi kot dobro, četudi neenako. V posameznih krajih zahodnega ozemlja se je prikazal tudi bolhaž, kateri pa ni povzročil posebne škode. Nekoliko mokrote in tople noči bi kaj ugodno uplivalo na razvoj hmeljske rastline.

g Ljudska posojilnica v Ljubljani. Dne 22. maja 1922 se je vršil občni zbor Ljudske posojilnice v Ljubljani. Iz poročila načelnikovega posnemamo, da se je Ljudska posojilnica v letu 1921 jako lepo razvila. Zadrugnikov je imela koncem leta 1921 2648. Tudi število vlog je naraslo. Koncem leta 1921 so znašale vloge nad 105 milijonov kron. Od tega zneska odpade na hranilne vloge nad 94 milijonov K, ostalo na druge vloge. Hranilne vloge so se pomnožile leta 1921 za 35 milijonov kron. Posojil na vključbo je bilo koncem leta 1921 nad 7 milijonov in pol kron, na poroštvo pa nad en milijon kron. V tekočem računu je bilo izposojenih nad 54 milijonov kron. Pri različnih denarnih zavodih je bilo naloženih nad 34 milijonov kron. Bilanca izkazuje za leto 1921 čistega dobička K 117.920,47. Ta se je razdelila takole: splošnemu rezervnemu fondu se je dodelilo 10 odstotkov t. i. K 11.792,05, rezervnemu zakladu za kurzne izgube se je dodelilo K 26.528,42, ostanek K 79.600 pa se je porabil v dobrodelne namene.

g 10 urni delavnik v Švici. Dosedanji 8 urni delavnik je prinesel tudi v Švici gospodarsko krizo, zaradi tega je obrtna zveza na izrednem kongresu zahtevala znatno zvišanje delovnih ur. Na predlog vlade so se zedinili za 10 urni delovnik.

Sirom domovine.

GORA PRI SODRAŽICU.

Imeli smo po 24 letih zopet misijon. Govore je imel g. Alojzij Žužek S. J. Bog dati, da bi njegov trud ne bil zastoj, da bi Gorniki, ki so se v veliko vnemo misijona udeleževali, tudi po danih navodilih živeli. — Na prvi dan sv. misijona so potegnili v stolp nov, fieklen zvon, ki se krasno ujema z starim. Denar so zbrali samo domačini — seveda je ostalo še precej dolgo. Čudno je, da naši Amerikanci, ki jih je v Ameriki čez 100 edini nočejo nič žrtvovati za svojo domačo cerkev, dočim si povsod drugod ravno s pomočjo Amerikancev lepšajo božji hram. Edino izleto tvori vendar ena ženska iz Newyorka. Dolžnost nas na sil, da se javno zahvalimo g. Jožef Debellaku za ves njegov trud pri zvonu. Bog plačaj njemu in vsem, ki so nam pomagali na ta ali oni način!

IZ NOVE OSELECE.

V nedeljo, dne 28. maja je napravil Sekel iz Rirov inlet v Sovodnje h. Kečane. Spored je

bil običajen: godba, ples, pijančevanje in pretep. Pri pretepu, ki so ga zakrivil Zirovec, je bil na njihovi strani za generala Kečane iz Sovodnje, ki je s bikovsko pretepal in podil Oslitane domova. Prav pamešno mu je zaklinal eden izmed fantov: »Ali živis od Oslitancev ali od Zirovecov?« Zares, znosili ste temu bogatino milijone, sedaj vas podi z bikovsko! Lahko se ognete njegove hiše! Povemo enkrat za vselej Zirovskim sekolom in drugim liberalcem iz Poljanske doline to-le: Vsako leto prirejate v Sovodnju veselice in ples, ker ste lačni naših kron. Pri tej priliki beračite za sekolski dom. Sami plačujte in vzdržujte svoje sekolske domove, mi vam jih ne bomo! Imamo dovolj domačih potreb! Pri kupčijah obratite naše kmete, potem pa hočete še z neumnimi veselilci in plesi iztisniti zadnji vinar iz žepov lahkomiselne mladine. To je umazano!

AJDOVEC PRI ŽUZENBERKU.

V nedeljo 25. t. m. se vrši pri naš občni zbor Kmetijske zveze po sv. maši, popoldne po večernicah na je zborovanje za vso možko in žensko mladino, h kateremu se vabijo tudi stariši. Pridite polnštevilno tudi bratje in sestre iz Žuženberka. Govorilo se bo med drugim tudi o ustanovitvi orlovskih društev. — Kmetijski zvezi in mladini pride poročati tajnik SLS iz Novega mesta g. Munda. — Bog živiti!

SEMPETER PRI NOVM MESTU.

V naši fari klie zadnje čase prav lepo življenje. Zlasti Marijine družbe, v katerih je večina mladine, in Orli se živahno gibljejo. Vse nedelje maja so bile prireditve z bogatimi sporedi. Lepo ozaljšani »farovski« pota kot prizorišče, še ni nikdar sledil toli »svetovnih mišičev« kot te dni. Mnogo udeležencev iz meščanskih krogov se je čudom čudilo, da je tudi v priprostem kmečkem selu mogoča taka gotova stopnja kulture. Hvaležni smo g. župniku za prostor in govornikom za primerna predavanja. V božiču kličemo zlasti br. Orlom v spomin besede pokojnega Lovra: »Množite sel Vztrajajte! Iz požrtvovalnega dela vzklile blagoslov veličja nad domovjem ljubljanim!« — Mladenci iz M. D. pripravljajo »Mladenški tabor«, ki je bil na konferenci dekanijske duhovščine določen za god sv. Cirila in Metoda (5. julija) na Trški gori. Več o tem prihodnjč. — »Dom« čvrsto raste. Zdal delajo tesarji. Na jesen se bomo »izobraževali« že v lastni hiši. — Trta bujno zeleni, blagodejno že duhti nje cvet čez prijazna brda. Imeli smo pa tudi že procesijo za dež.

KRIZE PRI TRŽICU.

Križki oziroma pristavski sociji so se pojavili v časopisju v obliki temnih laži, ker si mislijo tam pridobiti pristašev. Čas je zanje, da jih prestejejo, koliko jih še imajo. Skrajni čas je že, da pridejo do spoznanja, zato pa postajajo osamljeni in bodo še bolj, če bodo razširjali take laži.

KRIZE PRI TRŽICU.

Tržiška občina se je predrznila tirjati s pošiljkatmi računov za dobavljeni gramoz (pesek) od naših posetnikov in sicer za en kučni meter 12 kron. Zahteva, da mora vsak kdor pride poni, če tudi si še sam nakopije, plačati od truge 3 kron. Svet je brez dvaka, drugače nerodoviten. Zatorej so se vsi občani odločili, da ne plačajo nič, ker uživamo ta prostor za nabavo peska že nad 50 let. Dvojno nasilje: 1. tržiška občina hoče priklopiti vse bližje vasi k Tržicu, 2. vsak, kdor mora nasipati javna občinska pota, mora po njih volji plačati. To pa ne bo šlo. Več prihodnjč. — Občan.

ST. RUPERT.

Okoličani, kdaj pa boste prišli pogledat k nam? V nedeljo, dne 2. julija, ko se vrši v St. Rupertu orlovski tabor, takrat prihitite na okrašenih vozovih in v narodnih nošah! Pokažite ta dan, da razumevate naše organizacije. Konjeniki v narodnih nošah in orlovski kroji, dobrodošli! Natančen spored Vam objavimo prihodnjč. Bog živiti!

ST. JERNEJ. DOLENJSKO.

V nedeljo 18. t. m. vsi pošteno misleči volivci na volišče. Pokazati hočemo, da je tudi naša občina popolnoma za avtonomijo Slove-

aije. Le avtonomija nas more rešiti. Samostojneži so proti avtonomiji, zato so največji nasprotniki naše lastne slovenske sreče. Za avtonomijo Slovenije se trudi le SLS. — Skrinjica SLS bo na dan volitev diva. Kroglice bomo torej spustili takoj v prvo skrinjico.

IZ TRŽIČA NA GORENJSKEM.

V nedeljo 2. julija slavi društvo sv. Jožefa svojo 25 letnico ustanovitve. Orel slavi svojo 15 letnico in blagoslovitev nove orlovske zastave. Tržiško društvo je eno najstarejših na Slovenskem in zato vabi za 2. julija vse, in tudi okoličane Tržiča, iz Loma, sv. Ance, iz Kovorja, Krizev, Dupelj, Nakla, Podbrezje itd., da pridejo na to slavnost, kjer naj bi delavsko in kmetijsko ljudstvo javno pokazalo svojo ljubezen do katoliških društev in katoliških mladinskih organizacij. Natančen spored bo ste videli na plakatih, katere pošlemo tudi v okolico.

IZ VEL. MRAŠEVEGA PRI KRŠKEM.

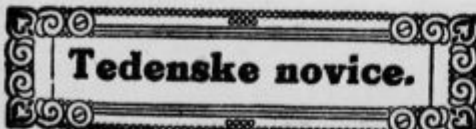
Prepotrebni most čez potok nasproti Jurčiču se je zgradil. Vsi vaščani so iz dna srca hvaležni posestniku g. Kuntariču, ker brez njegovega truda in prizadevanja tako potrebna mostu še danes ne bi bilo. Sicer si je pa g. Kuntarič v teh kratkih letih svojega vnegega delovanja v prid domači vasi in tudi občini stekel že toliko zasluž, da mu moram zaklicati: »Bog mu daj še za naprej toliko zdravja in veselja ter požrtvovalnosti za obči blagor.« — Domačin.

Z LIMBARSKÉ GORE.

Binkoštni ljudski tabor je bil našim somišljenikom sijajna manifestacija, ob kateri so nasprotniki doživeli veliko blamažo. Zbrali so se od raznih vetrov — najhušji so bili seveda moravski sokoli in samostojneži — tisti, ki so za prijateljstvo in edinost takrat, kadar se ne morejo dovolj postaviti brez drugih strank. Prišli so ugovarjat, a so se temeljito osmešili. G. dr. Korošec jim je povedal baiko o bolniku, ki je v svrhu operacije pustil zdravniku svojo glavo, po katero je prišel čez leto dni. Na vprašanje, kje se je mudil tako dolgo, je odgovoril, da je bil pri samostojni stranki. G. samostojnež! Ali ste čuli veselost nad pet tisoč broječe množice, njen smeh in pritrjevanje, v katerem so, kakor kapljica v morju izginali vaši glasovi? Niso se vam zastoni poveseili obrazi in neki kričali, ki je na shodu stokal od gladu, je zaman iskal samostojneža Moravčana, ki je — nedaleč od nje — prodajal fižol. Kaj ne, kako grenka je zavest, da je človek osamljen ob času, ko potrebuje oporo in pomoči. Jelite, da vas še danes tiščijo žepi z »odpuški«, ki ste jih kupili na Gori z ubogim drobižem vaših bedastih medklicev in ugovorov.

IZ ŠKOCIJANA PRI MOKRONOGU.

Na binkoštni ponedeljek ob 4. uri popoldne sta bila blagoslovljena v prijazni Dobrušnici dva nova zvonova. Po vznesenem govoru za zvonova in Dobruščane po g. župniku Jožefu Anžič so zvonove obesili v zvonik. Čez 1 uro sta zvonova že mlo pela, tako da smo bili vsi prav veseli in ganjeni. Tudi kapelico bodo v kratkem popravili.

Tedenske novice.

Politične.

p Lepi shodi SLS so se vršili to nedeljo v Dobrepoljah, kjer sta govorila g. Pogorelec, predsednik okr. Km. z. in poslanec Skulj; v Semiču, kjer sta poročala poslanca Stanovnik in Nemanja ter v St. Jerneju, kjer je govoril poslanec Brodar. Samostojneži so bili mirni in so govornikom pridno pritrjevali.

p Nadomestne občinske volitve so se vršile v nedeljo pri D. M. v Polju, na Viču in Borovnici. Pri D. M. v Polju je dobila SLS skupaj z Delavsko zvezo 219 glasov, vsi nasprotniki 126 glasov, na Viču SLS 305, vsi nasprotniki 206 glasov, v Borovnici SLS 168, vsi nasprotniki 38 glasov.

p Lok se vedno bolj napenja. V Zagrebu se vršijo vedno pogostejše spopadi med vladnimi pristaši in med hrvatskimi blokaši, kakor se imenujejo protivladne skupine. Vladni in hrvatski Sokoli se večkrat na ulicah spoprimejo, streli padajo in kri teče. — Konec vladne politike ne bo ravno miren kot je videti.

p Narodne manjšine. V Pragi je zborovala liga narodov ter se posvetovala, kako zavarovati narodne manjšine v večjezičnih državah. Ko sta se pa oglasila k besedi koroški Slovenec in dunajski Čeh, jima niso hoteli dati besedo. — Velmožje so prišli skupaj, da dajo pravico zatiranim narodom, ko pa se ti narodi glase, jim niti nedolžne besede ne dajo. Veliki brezverci so navadno tudi veliki hinavci.

p Za mažarski prestol. Bivša cesarica Zita je pisala na upravnika Mažarskega pisma, v katerem zahteva, da se njenemu sinu Otonu pripoznajo vse pravice na mažarski prestol.

Domače novice.

d Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se 9. t. m. — drugi dan po poroki — z dvornim vlakom pripeljala na Bled v svojo vilo, kjer ostaneta nekaj tednov.

d Ubogi naš kralj! Zakaj? Ali mar nima dosti? Ali mu niso ravnokar plače še povišali? O vsega ima dosti. Tudi plačo so mu povišali. Vse je res. A vendar pravimo: Ubogi naš kralj! Ubogi Aleksander! Reče je zato, ker mu njegovi klečeplazci hočejo natveziti prav vse tiste grehe, radi katerih so obsojali Habsburžane in druge bivše vladarje. Komisije kupujejo konje po celi Evropi za kraljev dvor, zraven upravljajo in dobro žive. In konec? Vsega bo kriv kralj. Komisije se bodo lepo poskrile in bodo zabavljale čez kralje. Darove mu poklanjajo kraljevi namestniki in kraljevih namestnikov namestniki, narod pa zabavlja zoper te darove, ki jih ne rodi ljubezen, ampak prilizovanje, hinavščina, klečeplastvo. Mi bi kralju rekli samo eno: Kralj, ne pozabi svojega rodu. Spominjaj se, da si potomec junaka črnega Jurija! Spominjaj se, da so Tvoji predniki služili narodu in ti jih je naredilo velike. Z mogočno, kraljevo besedo napravi konec prilizovanju, ki ti ga ponujajo obližani vojni dobičkarji, in narod ti bo hvaležen! Ti služi narodu in narod bo služil Tebi. Narod šteje na milijone, prilizovalcev številno je pa pičlo. Narodova hvaležnost bo zvestoba, prilizovalec je pa podlež. In jugoslovanski prilizovalci so ravno taki. Kralj! Sodi in obsodi, pa boš velik.

d Kaj pravijo Ljubljanci o kraljevi poroki? Ljubljanske dame govore samo o kraljici, da je očarljive lepote, da se zelo fino in dostojanstveno vede, da je večja kot kralj, močne in krasne postave — tehta do 90 kg in ima čez pas 90 cm, da sama vodi avtomobil itd. Ljubljanci, ki srkajo kavo in druge sladkosti v kavarni Zvezda in Evropa pravijo, da bo sedaj romunski dvor imel veliko besedo pri balkanski politiki.

Zakaj Elizabeto je omožil na Grško, Marijo v Jugoslavijo, Ileano pa bodo oddali na Bolgarsko carju Borisu. V uredništvu »Novega časa« pravijo, da je kraljeva poroka čisto dobra in pametna reč, da pa po postavi ne sme nič vplivati na zunanjo politiko, ker pri tej reči da ima govoriti ljudstvo. — Pri uredništvu »Avtonomista« so tudi nekaj rekli, pa ne vemo kaj, ker so ga pravočasno zaplenili.

d Ljubljana je bila na večer kraljeve poroke razsvetljena, toda v primeri s takrat, ko je kralj prvič prišel v Ljubljano, naravnost klavirno in revno. O, takrat je bilo še mnogo bogastva v naših srcih in naših žepih, čeprav je v Belgradu ministroval dr. Korošec v Ljubljani pa predsedoval dr. Brejc. Od takrat naprej pa ministrujejo in predsedujejo razni Žerjavi, Kukovci, Hri, barji, Puclji. In bogastvo je izginjalo iz src in žepov.

d Značilno. Vojak Šmale iz Brega pri Ribnici je prišel domov zdravstveno docela uničen. Mati vdova ga streže, mu oskrbuje tudi zdravniško pomoč, seveda silno težko ker je sama uboga. Poslanec Skulj je interpeliral voj. ministra z zahtevo, naj oskrbi vojaku brezplačno zdravniško pomoč in podporo revni vdovi za oskrbo bolnega sina. Minister vojne pa je odgovoril, da K. Šmale je odpuščen od vojakov — torej nima pravice do kakih ugodnosti od vojaških oblasti. Imenovani vojak je ena izmed žrtev prevoza rekrutov, ki so bili pozvani v zimi. Sedaj se je počela pravda za pokojni mladi žrtvi!

d Priliko treba izrabiti. Piše se nam: V Ljubljani se je otvorila na Turjaškem trgu št. 1 trgovina pod imenom »Ljudska preskrbovalnica« z namenom, da bi preskrbovala revno ljudstvo z obleko. Županstva so dobila nalog, da izdajo nakaznice za cenejšo obleko res samo revnim ljudem, vendar se pa žal nekatera županstva tega ne držijo in izdajajo nakaznice neglede na to, če si reven ali ne. Torej se je doseglo ravno nasprotno: posestniki, kateri imajo na stotisoče vrednosti, so si nakopičili blaga za par let, reveži pa so kljub temu ostali brez obleke. Priporočljivo bi bilo, ako bi se okrajna glavarstva zanimala za to, če so se župani ravnali natančno po nalogu, katerega so dobili od glavarstev. Zakaj tisti odlok se glasi, da se dajo izkaznice res samo revnim ljudem.

d Huda jim prede. Ravnatelj Jadranske banke Čiro Kamenarovič je neizprosno in brezobziren mož. Sedaj naznanja prijateljem dr. Žerjava, ki so brez vednosti in dovoljenja upravnega odbora Jadranske banke dvignili iz njene blagajne 2 milijona preveč, to porabili za razne politične namene dr. Žerjavove politike — in še to brez vednosti načelstva liberalne stranke, da naj 1. takoj pošljejo potrdilo od liberalne stranke, da je res prejela dovoljeni 1 milijon kron, 2. dva milijona, ki so jih še povrh vzeli, naj tekom osmih dni vrnejo s tremi odstotki obresti, sicer se bo vložila tožba. Prvo in drugo bo težko. Zakaj v blagajniškem dnevniku liberalne stranke, kakor je sedaj dokazano, ni zapisan niti en vinar tega denarja, milijone bodo pa neradi vrnili, ker so pač milijoni. Milijoni se pa težko vračajo in povrh še v osmih dneh!

d Radi dveh milijonov, ki so jih dr. Žerjavovi prijatelji preveč dvignili v Jadranski banki ter jih menda porabili za razne strankarske namene, ne da bi stranka vedela za to in ne da bi bil ta denar vpisan v strankinih blagajniških zapisnikih, sta se grdo skregala »Slov. Narod« in »Jutro«. Slov. Narod pravi, da je to treba razčistiti in da v stranki ne sme biti korupcije, »Jutro« pa, ki se drži balkanskih manir, je pa čisto drugega mnenja.

d »Jugoslavija« je napisala dr. Žerjavu kot politiku nagrobni napis. »Jugoslavija« ne ve, da smo na Balkanu in da smo o svojih škandalih, ki znašajo bore dva milijončka, pravi nedolžni otročiči proti belgrajskim gospodom, ki so ravno radi tega na vladi, ker poznajo še vse drugačne škan-dale delati kot dr. Žerjav.

d Dr. Ravnihar podpredsednik liberalne stranke je to svoje častno mesto odložil, ker se mu radi dveh milijonov preveč dvignjenih iz Jadranske banke ne zdi več častno sedeti v načelnstvu stranke.

d Naša kraljica Marija je bila rojena 1899. na Nemškem in je torej stara 23 let. Ima dva brata in še dve sestre. Je v sorodstvu z bivšim nemškim cesarjem Viljemom. Srbski ne zna govoriti, pač pa se uči.

d Krvavo praznovanje kraljeve poroke je bilo v Zagrebu. Liberalni in hrvatski študentje so naredili vsak svoj spreved — prvi v čast kralju, drugi v čast hrvatskim pravicam. Ko so trčili skup, so pokali revolverji in je tekla kri.

d Bolgari so hoteli poslati zastopnika na kraljevo poroko. Vlada je odklonila. — Bojimo se, da v kratkem pride čas, ko bodo Bolgari nam odklanjali pa kaj bolj važnega kot je zastopstvo pri poroki.

d Princ Jurij se bratove poroke ni udeležil, dasi se je menda mudil v Belgradu.

d Tudi nekaj pametnega. Ženskam, članicam raznih odposlanstev, ki so prišle čestitat kralju ob njegovi poroki, je bila predpisana dolgoš krila — 20 cm od tal.

d Dostavljanje poštnih zavojev z avtomobilom se je uvedlo v Ljubljani.

d Kmetijski list, kakor čujemo, z velikim veseljem naznanja, vrnitev dr. Šusteršiča. — No, samostojnežev tudi dr. Šusteršič ne bo mogel rešiti. V drobne kosce razbit lonec se niti zvezati ne da.

d Zahvala westfalskih Slovencev. Zahvalim se v imenu vseh westfalskih Slovencev za tako lepe sprejeme povsod, kjer smo poromali po Sloveniji. Najlepša hvala prevzvišenemu gosp. knezoškofu ljubljanskemu, potem bratom Orlom, sestram Orlicam, Kršč. soc. zvezi in vsem drugim organizacijam. Veliko je bilo iznenadenje tega ljudstva, ko je videlo nekaj tako nepričakovanega v Sloveniji. Pozdrav vsem čitateljem Domoljuba, posebno onim iz krškega okraja. F. P.

d Trgovske in druge šole. Pravijo, da bo trgovska šola v Ljubljani uničena. Končale jo bodo obljube naše vlade. Pa ni samo ta šola na tem potu, so še tudi druge. Naši vladi je sploh šola prav malo pri srcu. Veronauk pustimo na miru in katehete. Ponosni naj bodo, da so upniki tako množičnega dolžnika, kakor je država. Učitelji, ki poučujejo po takozvanih ekskurendnih šolah, so morali že davno prešteti pota in ure, ki so jih naredili do teh in po teh

šolah, a na plačilo še vedno le upajo. Naši vladi so bolj pri srcu Sokoli, kakor pa šolska izobrazba. Učitelj je več vreden, če deluje zunaj šole, kakor pa če se trugi z otroci. Če se pa narod pritoži zoper tako šolo, ki ni vredna iment »šola«, pa vlada pošlje takemu učiteljstvu zaupnico, in vse je prav. O, mi vemo! Naša vlada bi najraje videla, da bi bili mi narod bebecov, buteljnov, durakov in zarukancev. Potem bi se dalo šole zapravljati; ne, ne, vladati... Narod! Ti bi moral biti ponosen na to, da te vlada-jo razni Puclji in bi ne smel biti tako siten, če ti ni vse po volji. Padi na trebuh in vris-kaj in slavo poj vsemogočnim demokra-tom. Tega ti možje žele. Zato pa gredo s kolom nad šole. Od vseučilišča pa do zad-nje hribovske šole, vse mora pasti, potem bo mir in red na svetu.

d Tepeni fašisti. V Brodu na Hrvat-skem so vladni fašisti napadli Orle, ki so bili tamkaj na nekem sestanku. Ker poli-cija ni hotela narediti reda, so se Orli sa-mi branili in nekega fašista pretepli. Nato je seveda policija aretirala nekega Orla, ki ga pa je na zahtevo poslanca Mazzija morala izpustiti.

d Nabori v Julijski Benečiji. Pri naborih v ne-odrešenem ozemlju se potrjuje skoro vse fante, dočim v ostali Italiji ne jemljejo niti polovice.

d Slovenski fantje od vojne mornarice v Ti-vatu pošiljajo vsem Slovenkam in Slovincem po-zdrave. — Benda, Kodrman, Seršen, Ržnar, Ar-tač, Velkavrh.

d V Ljubljani stanuje v vagonih 37 strank z 281 osebam, v barakah 261 strank z 1270 osebam, v kletih 275 strank z 1065 osebam. — Stanovanjska beda je velika, kakor je iz teh številk razvidno. Dražava ima s svojimi uradi zasedenih 100 stano-vanj.

d Za verižnike. Iz Ljubljane na Bled vozi avtomobil za 16 oseb. Vožnja stane 240 K, sem in tja 440 K.

d Avtomobilna zveza je vpeljana na cesti Lesce—Bled. Ima zvezo z vsemi vlaki.

d Župan - gostilničar iz Mirne peči ne pozna policijske ure. Zahtevamo, da se na-pravi v tem oziru red in da se ljudstvo ne zavaja v pijančevanje. Občani naj naznanijo stvar na okrajno glavarstvo.

d Štajerci iz mariborske okolice poro-majo s posebnim vlakom 10. julija na Brezje.

d Kateri deli zdravilnih zelišč se morajo nabirati? Preden odgovorim na to vprašanje, naj opozorim nabiralce zdravilnih zelišč na neko zelo važno okolnost, katere ne sme nih-če prezreti. Sveže natrgana zelišča in nakopa-ne korenine se ne smejo spraviti nikdar na kup ali v rečo poprej, preden so se posušile. V večjih množinah skupaj, če ne more zrak do njih, se zelo hitro ugrejejo in pričnejo ra-stvarjati. (Kmetovalec pravi, da se sveža trava na kupu skuha, užge ali spari.) Najprimernej-ši čas za nabiranje je ob lepem in suhem vre-menu, nikdar v deževnih dneh. Zbirajo naj se le oni deli rastlin, kateri se rabijo v zdravil-stvu. Pod imenom cvetje se razumejo res samo cvetovi (lističi cvetnega venca), brez peteljk ali zelenih čašic, katere pokrivajo cve-tje spodaj. Potrgaj ga le popolnoma razcvete-lega. Listje nam znači manjše in večje liste, s kratkimi peclji, toda brez stebel. Zelišče je cela rastlina s stebлом, z listi in cvetnimi popki, torej brez korenin. Listje in zelišča naj se potrgajo, preden rastlina cvete. Ker je ta-krat v njih največ zdravilnih moči. Kot ko-renine so označeni glavni koreni in podan-ki ter čebule, očičene od peska, prsti in postranskih malih korenin. Kopljite jih zgo-daj spomladi, ko rastlina še ni poznala, ali pa

pozno v jeseni, ko je že prenehala rasti. Do jeseni spravi vsaka rastlina obilo hrane in drugih snovi (za nas zdravičnih), v svoje kore-pine, da more drugo spomlad znova poغنati. Lu-bje (skorje) naj se reže in lušči v dolžini 10—20 cm v zviti, vzdolž prerezanah cev-kah, edino le z mladimi, do palca debelih vejic in to spomladi, ter zgodaj v poletju, ko se pretakajo v njem in pod njim še sokovi. Plo-dovi (sadovi) pa čisto umevno šele, ko so popolnoma dozoreli. M. R.

d Občutna suša se že pozna po našem polju. Pretekli teden se je semintja vtila ploha, ki je za potrebo namočila, v pone-deljek dopoldne pa je začelo rahlo deže-vati precej na široko in je za prvo silo po-magalo. Bog nas varuj suše, ko še lanske nismo preboleli.

d Šolski štrajk. V Krasnici v Krški dolini na Koroškem otroci 21. aprila niso prišli več v šolo. Vzrok je, ker učitelj otroke vzgaja v popolnoma brezvernem duhu in ker vse pritožbe na šolske oblasti niso nič pomagale. — Slovenski starši: treba si je zapomniti!

d Orlovska slavnost v Rajhenburgu. Te-lovadni odsek »Orle« v Rajhenburgu priredi ob priliki blagoslovitve nove zastave dne 29. ju-nija, na praznik Sv. Petra in Pavla orlovski tabor. Spored: Ob pol 10. uri dop. sprejem gostov iz Ljubljane in Zagreba. — Ob 10. uri sv. maša s cerkvenim govorom (prof. dr. Med-ved), po sv. maši tabor. — Ob 3. uri popoldne javna telovadba, nastop članov, članic in na-raščaja. — Po telovadbi prosta zabava. — K obilni udeležbi vabi odbor.

d Čipkarice v Ljubljani, katere nimajo dela, isto dobijo pri Osrednji čipkarski za-drugi v Ljubljani, Stari trg 2-I., proti do-bremu plačilu za vsake vrste čipki Ustanav-lja se poslovalnica za Ljubljano in okolico!

d Kobilice. Španijo tepe tačas ena izmed deseterih svetopisemskih šib: ko-billice. Mrčes se je pojavil v taki množini, da so polja, katera obišče, v par urah po-polnoma gola. Pri Carolini v pokrajini Jaen so kobilice zajezile vlak, da se je moral ustaviti. Prebivalstvo in vlada se bo-rita proti kobilicam na razne načine, po-sebno tudi s parafinom.

d Sadovi brezverstva. Na binkoštno nedeljo je v Podstenicah pri Toplicah za-klal 18 letni fantalin Fr Hočevnar iz Bele Cerkev 70 letnega Franc Krakerja s Kun-čne. Prišel je obiskat svojo vnukinjo, ki jo je peljal v gostilno, kjer so se fantje med njimi Fr Hočevnar tako nesramno ob-našali, da jih je moral Kraker že zavoljo navzoče vnukinje posvariti. Mladi podiv-janci so zato sklenili, da bodo moža ubili. Ko je šel Kraker domov, je prišel za njim F. Hočevnar ter ga zabodel v srce. — Kdaj bodo naši ljudje uvideli, da je treba fan-tom, ko odrastejo šoli, krščanskih društev, predvsem Orla, da ostanejo v pošteni druš-čini in da ne divjajo po oštarjih. — Po na-ših šolah pa kljub temu pridno vpeljujejo sokolsko brezversko vzgojo.

d Reparski umor na Vrhniki. Na binkoštno nedeljo se je neki delavec iz Impeksve tovarne priplazil v hišo trgovca Jerneja na Vrhniki, da bi oropal, ker je mislil, da bodo odšli s doma. Kuha-rica Marija Čepon pa ga je preje zalotila skritega, nakar je ropar s odprtim nožem skočil proti njej in jo zabodel v srce. Valed vpitja je prišel trgova-ki vajenec, ki je bil tudi še doma; tudi tega je hotel napasti, pa je pravočasno odskočil in se za-klenil za nekimi vrati. Ropar je nato pobegnil pa ne čez mejo, temveč je šel v gostilno zajutkovat in je popoldan hodil po Vrhniki s mandolino. Ni-hče ni vedel, kdo je ropar. Ko pa se je par dni nato peljal s kolesom mimo Jerneja, ga je vajen-

ne spoznal in se takoj peljal za njim. Repar je bil v Impeka, na kar je vajence poklical orožnike, ki so ga v tovarni prišli.

— Strašen čin ciganov v Banatu. Pred par dnevi je večja družba potujočih ciganov obkolila samotno posestvo bogatega banaškega kmeta Novaka v bližini Sente, ubila gospodarka, njegovo mlado ženo, sina in vnuka ter odnesla mnogo denarja in vrednosti.

d Rokovnjač Kampi, ki je strašil v mariborski okolici, se je sam ustrelil, ko je videl, da zasledujočim orožnikom ne bo mogel več uiti.

d Vol ga je usmrtil. Neki Bevcan je pretekli teden gnil vola po cesti od Brezovice proti Bevkam. Po poti je vol zbesnel, podrl moža na tla, ter mu stopil na tilnik, da je bil mož takoj mrtev.

d Smrtna nesreča. Dne 16. maja je šla nabirat zelenja za živino dekle Ivanka Hegler iz Raplova, občina Struge. Zlezla je na višje drevo, da bi nasekala zelenje. Že napol odsekana veja, za katero se je držala, se vlomila in dekle pade tako nesrečno na tla, da na mestu izkrevavi in umre. Ker je bila pokojna Ivanka zvesta članica naše dekliške Marijine družbe, se vsem članicam priporoča v pobožno molitev. V miru počivaj, sestra naša!

d Na dosmrtno ječo je bil obsojen pred ljubljansko poroto Andrej Pelan, ki je lansko leto na cesti iz Planine v Strnišče ustrelil Alojzija Jenčika ter se polastil njegovih volov.

d Zahvala in priporočilo. Podpisanemu je v noči od 23. na 24. aprila pogorelo gospodarsko poslopje z orodjem, stroji in krmo vred. Zavarovan sem bil pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za K 65.000. Takoj po nesreči je Vzajemna zavarovalnica poslala na mesto svojega zastopnika in mi takoj v celoti izplačala ves zavarovani znesek K 65.000 brez vsakega odbitka. Zato smatram za svojo dolžnost, izreči Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani svojo hvaležnost in priznanje za hitro pomoč. Vsakemu posestniku pa ta naš domači zavod toplo priporočam. — Suha pri Kranju, 15. maja 1922. — Jos. Umnik, posestnik.

d Kdor bi kaj vedel o Matiju Volkar iz Velike Lašine p. Kamnik, naj sporoči Ani Volkar, posestnici istotam. Omenjeni je odšel k vojakom leta 1915, služil pri Lir 27. 7. komp. zadnjikrat je pisal iz ruskega vietnisa v Irbitu decembra leta 1916.

Pranje je težko delo; olajšaj si ga in uporabljaj milo z znamko:

GAZELA

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

XL. POGLAVJE.

Imel sem prav, Abati so mislili, da smo zgoreli. Še na misel jim ni prišlo, da bi se bili mogli rešiti v podzemeljsko mesto. Vsaj sodim tako, ker nas niso prav nič poizkusili iskati, dokler niso zvedeli resnice na ta način, ki ga nameravam popisati. Prav ta varnost pred našimi sovražniki je mnogo pridodala k poizkušnjam teh grozotnih dni in noči. Če bi bili morali odbiti in se truditi zoper na-

valujočo premoč, bi naš duh imel vsaj kaj dela in naša moč bi se bila udeleževala.

Pa jih ni bilo. Po vrsti smo poslušali ob vhodu v hodnik po odmevu stopinj, ki jih od nikoder ni bilo. Ničesar ni bilo, da bi prekinilo ta tako silni molk, da so naša ušesa vpila po glasu in bila hvaležna za lahno prhutanje netopirjev, tako da smo se nazadnje samo se šepatajoč pogovarjali; poln človeški glas je — se je zdelo — motil slovesni pokoj, naši živci ga niso mogli prenašati.

Za prvi in drugi dan smo še našli nekaj opravka. Seveda je bila prva naša naloga preskrbeti zalogo živeža; kar smo ga prvotno shranili za naše potrebe v prostorih starega templja, so bile konserve, ki smo jih prinesli iz Londona, pa smo med delom že skoro do kraja vse pojedli. Spomnili smo se, da nam je Makeda pripovedovala o državnem žitu, ki so ga vsako leto spravljali v jamah za slučaj kakšnega obleganja. Prašali smo jo, kje je.

Peljala nas je na neki kraj, kjer so bili v tleh okrogli kameniti pokrovi. Z veliko težavo smo enega dvignili. Po vrvi smo spustili mojega sina Roderika v njo, da pogleda, kaj je v njej. Takoj pa smo slišali, ko je dejal:

»Brž me gori potegnite. To ni prijeten kraj.«

Zvlekli smo ga vun in ga prašali, kaj je našel.

»Nič, kar bi lahko jedli,« je odgovoril, »samo polno mrtvaških kosti in podgano, ki je tekla preko mojih nog.«

Poizkušali smo sledeči dve jami z istim uspehom — polni sta bili človeških kosti. Izpraševali smo Makedo na vse strani. Nekoliko je pomislila, potem nam pa pojasnila takole: pred kakimi petimi rodovi je strašna kuga napadla Mur, ki je polovico ljudstva pomorila. Mrličje so zvlekli v podzemeljsko mesto, da bi ne okužili drugih; kosti, ki smo na nje naleteli so pač kosti teh mrličev. Seveda smo jame brž zaprli, dasi je bilo pravzaprav vseeno, ali kugo dobimo ali ne.

Vendar pa je bila ona prepričana, da žito mora biti nekje skrito. Zato smo šli k drugi skupini jam v nekem drugem prostoru in smo eno odprli. Zdaj je bilo naše iskanje poplačano v toliko, da smo na njenem dnu našli nekaj sprhelega prahu, ki je bil pred leti pšenica. Ostale jame — dve izmed njih sta bili pred tremi leti zapečateni, kakor je kazala letnica na pečatih, so bile tisto prazne.

Tedaj je Makeda spoznala, kaj se je zgodilo.

»Gotovo so Abati neotesan narod,« je dejala. »Poglejte zdaj: častniki, ki po imeli nalogo shraniti moje žito, so ga pokradli. O naj bi dotakali, da bodo še bolj bridko pogrešali kruha kot danes mi!«

Vrnili smo se molče k našim spalnicam. Saj smo lahko obmolkli, zakaj živeža smo imeli komaj za eno pičlo kosilo. Vode je bilo obilo, pa živeža nič. Ko smo si od strašne presenetitve malo opomogli, smo se posvetovali.

»Če bi mogli skoz rov, ki smo ga skopali,« je dejal Oliver, »bi utegnili uiti v levo jamo, saj je razstrelba gotovo vse uničila, iz jame pa na svobodno solnce.«

»Fungi bi nas tam ujeli,« je pripomnil Higgs.

»Ne, ne,« se je vmešal Roderik. »Fungi so vsi zbežali, pa če bi nas tudi, je vsaka reč boljša kot ta črna luknja, še moja žena.«

»Poglejmo,« sem dejal in šel smo. Higgs je ves čas godrnjal nad strašnim razdejanjem. Prišli smo do konca ogromne grobnice, kjer je sedel kralj grbec, in takoj uvideli, da je bilo naše iskanje prazno. Predor, ki smo ga izkopali, je bil popolnoma zadelan z množico skalovja, ki ni bilo nobenega upanja, da bi ga mogli odstraniti, čeprav bi bili imeli razstrelivo, ki ga nam pa ni nič ostalo.

Vrnili smo se, naše zadnje upanje je šlo po vodi.

Pa še druga težava se nam je zarezala v obraz.

Olie, ki ga Abati rabijo za razsvetljavo je začelo pohajati. Ostalo ga je le še za kake štiri svetilke za dobre tri dni in tri noči: ena za Makedo, ena za nas in ena za stražo pri vhodu in ena za splošno uporabo.

To svetilko za splošno uporabo je večino rabil Higgs. Vse te dni lakote in največje bede se je z veliko košaro na roki vlačil nazaj in naprej med starim templjem in krajevo grobnico, dokler ni preveč oslabil in ni olje pošlo. Odhajal je s prazno košaro, nazaj jo pa prinašal polno zlatih posod in drugih dragocenih predmetov, ki jih je nabral izmed kosti in ruševin v grobnici. Te predmete je ponoči vestno zapisaval v svoj žepni zapisnik, nato jih pa spravil v prazne zaboje, ki smo v njih prinesli zaloge, razstreliva in drugo blago, in jih nazadnje, ko so bili polni, skrbno zabil z žebli.

Čemu na vsem svetu delate to, Higgs? sem ga prašal neotesano, ko je zopet zabil nek zaboj, mislim, da je bil dvajseti.

»Ne vem, doktor,« je odgovoril s tenkim glaskom; kakor namreč mi drugi, je tudi on oslabil pri vodeni hrani.

»Mislim, da me zabava misel, kako prijetno bi bilo odpirati vse te zaboje v mojem stanovanju v Londonu po prvovrstnem kosilu s pečenim morskim jezikom debelim kosom pečenke,« in cmokal je s svojimi ubogimi izlakotvanimi ustnicami.

»Da, da,« je nadaljeval, »te reči ven je mati drugo za drugo in jih kazati — in našel je imena uradnikov nekaterih velikih muzejev, ki je imel vojsko k njim,« in jih gledati, kako si iz jeze in nevoščljivosti pulijo lase, zraven pa v srcu preudarjajo, ali bi se ne dalo tako napraviti, rekvirirati plen za krono kot najden državni zaklad ali pa me kako s poti spraviti,« in smejal se je na svoji stari ljubezni način.

»Pa seveda ne bom nikoli,« je žalostno dodal, »toda morda jih nekoga lepšega dne najde kak drug tič in jih spravi v Evropo. In če bo poštenjak, objavi moje opombe in opise, ki sem jih po svoje dal v vsak zaboj in tako moje ime ovekoveti. Zdaj zopet grem. Treba je napolniti še štiri zaboje, preden olje poide, in še tisto veliko zlato glavo moram spraviti v eno, dasi bo preključeno delo prineslo iz sem. Gospod doktor, kaka bolezen je to, da se človeku kar nenadoma udajo kolena in se s sede na kup na tla, ne da bi vedel, kako je tja prišel? Ali jo poznate? Mene je le prehudo prišla. Pravim vam, da sem ves žalosten zaradi neprestanega in nepričakovanega stika s skalno.«

»Ubogi Higgs! Nisem mu hotel povedati, da je bila ta bolezen lakota.«

Pa on je vseeno nadaljeval, iskal, vlačil, zapisoval, zabijal. Spominjam se, da je bilo zadnje breme, ki ga je privlekel, zlata glava, o kateri je govoril, čudovita podoba starega, prazgodovinskega kralja, ki je od tedaj vzbujala toliko zanimanja po svetu. Ker je bila pretežka zanj, da bi jo v svoji oslabilosti nesel, je namreč veliko večja kot navadna človeška glava, jo je moral pred seboj valiti. Zato se ji zdaj poznajo neke poškodbe na nosu in na egiptovskem diadem.

Nikdar ne pozabim profesorjevega izraza, ko se je prikazal iz teme, se plazil po kolenih, obleko je imel vso v luknjah; pri slabotni luči svetilke, ki jo je od časa do časa dvignil, je s težavo suval veliko rumeno reč, in je spravil vsakikrat samo kako ped naprej.

»Navsezadnje jo pa le imam,« je zmagovalno hropel, mi pa smo ga opazovali z brezbriznimi pogledi. »Jafet, pomagaj mi jo zaviti v plahuto in jo dvigniti v zaboj! Ne, ne, ti opica — z obrazom navzgor — takole!«

Nato je prav počasi našel pokrov in ga približal, pa je za vsakim tretjim ali četrim udarcem počival, mi pa smo ga opazovali sicer napeto, toda povsem lenivo in se čudili nad čudnim načinom njegove obnove.

Končno je bil zadnji žebel zabiti. Sedel je na zaboj, vtaknil roko v notranji žep, da bi poiskal zapisnik, nato je pa nenadoma omedlel. S trudom sem se spravil na noge, mu vodo okropil obraz, dokler ni zopet oživel in se zvalil na tla, kjer se je takoj pogreznil v spanec ali omedlo. Tedaj je dogorela prva svetilka.

»Priži jo, Jafet,« je dejala Makeda, »toda je na tem kraju.«

»Hči kraljeva,« je mož odvrnil, »rad bi ubožel, če bi mogel, pa ni več olja.«

Pol ure kasneje je dožorela druga svetilka. Pri luči, ki smo jo še imeli, smo se uredili, kot smo mogli, saj smo vedeli, da nas zdaj pa zdaj pa zdaj objame tema. Naših priprav je bilo pač malo; prinesli smo en ali dva vrča vode, položili orožje in strelivo, da smo ga lahko dosegli, razprostrli nekaj volnenih odej, da na ne drug ob drugem položimo, saj smo menili, da bo to naša smrtna postelja.

Ko smo se s tem ukvarjali, je priplezal Jafet v naš krog iz popolne teme. Nenadoma sem opazil, kako se je prikazal njegov shušeni obraz, ki je bil videti kot obraz kakšnega duha, vstajajočega iz groba.

»Moja svetilka je dožorela,« je menil, začela je pojemati, ko sem stražil ob vhodu in preden sem bil na pol poti do sem, je ugasnila. Če bi ne bilo žic, reči, ki govori, ki so me vodile, bi vas nikdar ne bil našel. Izgubil bi se bil v temi in poginil samotno med duhovi.»

»Dobro, zdaj si tu,« je dejal Oliver. »Ali nam imaš kaj sporočiti?«

»Nič, gospod, ali vsaj zelo malo. Premačnil sem nekaj manjših skal, ki smo jih nakupčili, in plezal po luknji, dokler nisem prišel do nekega kraja, kjer je blažena dnevna svetloba padla na me, samo en žarek, vendar pa dnevna svetloba. Nazadnje sem pogledal skozi razpoko in povsod videl razvaline, razvaline, ko so se še kadile. Iz njih sem slišal človeške glasove, ki so se klicali.

Eden izmed njih je vpil nad svojimi tovariši, je čudno, da bi bili nečestitniki in Hči kraljeva poginili v ognju in da niso našli njih kosti.

Tovariši mu je odgovorili, da je to res čudno; toda ker so čarovniki, so se morda kam skrili. On za svojo osebo to upa, in tako bi jih prej ali kasneje našli in jih počasi pomorili, saj so oni odpeljali Hčer kraljevo in marsikatero abatskega nebeskega potomca izročili smrti. Nato sem splezal nazaj. Prišli so namreč bliže, da sem lahko razločil njih glasove, jaz pa sem se zbal, da bi me utegnili najti in ubiti. To je vsa moja zgodba.

Mi nismo nič odvrnili; saj tudi ni bilo nič reči. Sedeli smo v našem žalostnem krogu in opazovali ugašujočo svetilko. Ko je začela trepetati kot da je živa, je nenadoma groza obšla ubogega Jafeta.

(Dalje.)

Antiseptična, čistila, osvežujoča, olivljajoča in krepijo deluje lekarn. Fellerja prijetno dišeči »Eisfluide«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, priljubljen že 25 let. Tri dvojn. stekl. ali ena specij. stekl. z zamotom in poštnino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubijska donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Rdečico, vrančni prasad, kakor tudi druge kužne bolezni se zdravijo in zabranjujejo s **Cepivom**, ki ga izdeluje Jugoslov. serum-zavod v Zagrebu, Bientška c. 21. Telef. 14-45. — Brzo-**Murin** je najboljši sredstvo: Serum, Zagreb. Dobiva se v Ljubljani v lekarni R. Sušnik in v drogeriji »Adrijac«. 1440

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu in jih obrestuje pod najugodnejšimi pogoji brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 100 milijonov kron vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov.

Malo posestvo

kupim. — Ponudbe na upravnishvo DOMOLJUBA pod štev. 2250.

Proa Mariborska tovarna mila, Maribor
Domače

„Zlatorog“ - milo

je cenó in izdatno. Gospodinj, segajte pridno po njem!

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC in DRUG

Celje - Ljubljana - Maribor

Morska trava za medroce v vsaki množini se dobi najceneje pri SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Mlinarji! Denar, nevoljo in jezo si prihranite. **Mlinarji!** če kupite mlinška sita dobra, prava in trpežna, katera razpošilja volenna, tidana in stignata, kakor tudi rjave in belo kontenino. samo prvo- vrstno robo **J Dolinar,** samo prvo- vrstno robo **Znižane cene!** Svetje - Medvode. **Znižane cene!**

VAJENCA

za slikarsko, plekarsko in črkoslikarsko obri sprejme takoj Ivan Turšič, slikar v Cerknici, Notr. Hrana in stanovanje prosta.

Semensko ajdo

prodaja trdka A. VOLK v Ljubljani, trgovina z deželimi pridelki, Realjeva cesta št. 24.

Važno za poljedelce!

Najboljši MAVEC (gips-sadra) zopet v zalogi! Izborno umetno gnojilo za deteljica, trošenje travnikov, zeljnikov, važno za AJDO L. t. d. Izborno sredstvo za konzerviranje gnoj in razkuševanje hlevov. — Cena za 100 kg 100 Din, franco postaja KRANJ.

FRANC DOLENC, Kranj.

POROČNE PRSTANE

v veliki izbiri priporoča **JOSIP JANKO**, urar v Kamniku na Šutni, nasproti farne cerkve.

Iščem VAJENCA

eventuelno na hrano in stanovanje. — **ANTON MERHAR**, pletarski mojster, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 22. 2317

VELIKO ZALOGO

poljedelskih strojev in bakrenih kotlov

za žganjekuho

priporoča **FRANC HITI**, Ljubljana

1222

Sv. Martina cesta št. 2.

Znižane cene!

Modna in manufakturna trgovina

F. & I. Goričar „pri Ivanki“ Ljubljana, Sv. Petra c. 29

priporoča ravnokar došlo veliko izbiri raznega blaga za moške in ženske letne obleke, na pr.: sukno, kamgarn, volneno, polvolneno blago v najmodernejših barvah, lister, etamina batist z rožicami, bel in v barvah, deleni; najnovejši vzorci za narodne noše, platno; kontenina, cvilili, blago za rjuhe in namizne prte, odeje v različnih barvah, robci svileni, delenasti, zobčasti. Dalje velika izbira naravnega blaga istnega izdelka: moške srajce, bele in barvne in druge perilo za moške in ženske, predpasniki, kambrikasti in klotasti, etamina bluze, otroška obleke za dečke in deklice, krasne obleke za birmanke, nogavice, ovrtniki, kravate in drugo. Važno naj si ogleda

BERITE NAJPRVO

predno kupite uro, flu-strovan katalog trdke **H. SUTTNER** (imetnik Henri Maltre) v Ljubljani št. 1. — Ta Vas obvaruje škode in jeze, katero povzročajo slaba, bazarne ure, in Vam kaže, kako se zamore dobro in zvraven ceno kupiti. Ta katalog Vam svetuje resnično dobre ure, specijalne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstna in birmanska darila in vse drugo zlatnino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, stekloreze, doze za tobak, svačice in smodke, nažgane in denarnice kupite dobro in ceno pri trdki: **H. SUTTNER** (imetnik Henri Maltre) v Ljubljani št. 1.

Znižane cene!

